

ПРО РОБОТУ ВОЛОДИМИРА ДЗЕДУШИЦЬКОГО

"SPIS PTAKOW OKOLICY KRUSTYNOPOLA I SOKALA NAD BUGIEM"
А.А.Бокотей

Знайомлячись з бібліотекою Володимира Дзедушицького у Львівському державному природознавчому музеї АН України, ми натрапили на папку з рукописними роботами вчених минулого століття, що працювали тоді у музеї. Основна частина цих праць була опублікована у свій час у виданнях музею та науковій періодиці, але деякі з них! зокрема робота В.Дзедушицького "Spis ptakow okolicy Krustynopola i Sokala nad Bugiem" не побачили світ.

Очевидно ця праця є першою спробою Дзедушицького узагальнити зібраний матеріал за час проживання у своєму маєтку в с.Поториця /сьогодні Сокальський р-н Львівської обл./. На рукописі немає дати його написання, але значить, що у 1853 р. В.Дзедушицький переїжджає з Поториці до с.Пеняки /Бродівського р-ну Львівської обл./, а останні спостереження, наведені у рукописі, відносяться до 1852 р., можна припустити, що ця праця написана десь наприкінці 1852 - початку 1853 років.

Оскільки в рукописі немає вступу, ми дозволимо собі, скориставшись матеріалами В.Дзедушицького, дещо відтворити картину тогочасної фізико-географічної ситуації описуваного регіону.

Околиці Сокаля і Христинополя /нині м.Червоноград/ розкинулися вздовж р.Західний Буг у Сокальському повіті. Північною стороною ця територія прилягає до Волині, а південною до Поділля. Північна частина являє собою впадину, сильно зволожену і порослу лісами, які з невеликими проміжками тягнуться до Полісся. Східна сторона - мішані ліси з домішками березняків і вільшин, з озерами, порослими очеретом і верболозами, які поступово до Бродів переходять у чисто соснові ліси. Ці ліси - сильно зволожені з густими чорничниками або піщаними, порослі вересом та материнкою, часто з великими болотами, порослими карликовими соснами та березами, є місцями гніздування журавлів, бекасів та різного болотного птаства: Радванецькі, Нестанецькі, Розжалівські ліси. Окрім великої кількості лісових озер та боліт тут протікає р.Західний Буг, яка, особливо навесні, сильно розливаючись між Добротвором і Христинополем, а особливо коло Яструбчів, утворює багато річечок, рукавів і каналів, з яких 2 мають свої назви. На південь територія стає більш відкритою. Ліси тут більше нагадують подільські діброви, а невеликі пагорби порізані долинами, що утворюють буїні луки, часом з джерелами і озерами, порослими осокою

та очеретом і оточені полями, служать місцем для гніздування багатьом водоплавним птахам, як коло Сокаля, Борятина, Городловичів. Поблизу Христинополя і Сокаля Буг входить в Опілля і утворює розлогі луки та пасовища: Добрячин, Завишня, Конотопи.

Цілком зрозуміло, що майже за 150 років, які минули з часу написання цієї праці, і сама місцевість, і її орнітофауна сильно змінилися, але там цікавішими і ціннішими є матеріали наведені в ній.

Нижче ми подаємо переклад роботи В.Дзедушицького "Spis ptakow okolicy Krystynopola i Sokala nad Bugiem" Стиль написання залишили незміненим, як і всі позначення автора.

About the work by W. Dzieduszycski "Spis ptakow okolicy Krystynopola i Sokala nad Bugiem". - A.A. Bokotey.

СПИСОК ПТАХІВ ОКОЛИЦЬ ХРИСТИНОПОЛЯ І СОКАЛЯ НАД БУГОМ
В.Дзедушицький

Без значка - місцеві, X - перелітні, 0 - залітні, ПН - гніздові.

	Aquila	Орли
1. A. nevia.	0.	крикливий. Гн. X. Звичайний.
2. A. pennata.	0.	Гн. X. У 1851 і 1852 рр. по одній парі гнізділося, відміна по Брему - A. minuta.
3. A. clanga.	0.	Гн. X. Пара гніздилася в Пархачі. Самець знаходиться в моїй колекції! /
	Haliaeetus	
4. H. albicilla.	Гн. X.	В нашій околиці гніздиться завжди аж дві пари.
	Pandion	
5. P. haliaeetus.	X.	Думаю, що гніздиться в Яструбичах над Бугом, бо там у травні вбитий екземпляр з моєї колекції! Хоча в нас не є дуже частим.
	Circus	
6. C. gallicus.	Гн. X.	Щороку гніздиться в Радванях. В цілій околиці немає більше як дві-три пари.
	Archibuteo	
7. A. lagopus.		Від листопада до кінця березня дуже звичайний.
	Buteo	
8. B. cinereus.	Гн.	Цілий рік звичайний.
	Fernis	
9. F. arvensis.	Гн. X.	Звичайний.

Milvus Шуліка

10. M. regalis. Ш. рудий. Гн. X.

11. M. ater. Ш. чорний. Гн. X.

Falco Сокол

12. F. communis (peregrinus). С. мандріний. Одного разу вбитий в травні. О. навесні в Поздимрті.

13. F. sacer. С. Восени 1852 р. молодий самець вбитий в Ровищах.

Dendrofalco

14. D. subbuteo. Гн. X. Не дуже частий.

Aesalon

15. A. lithofalco. Навесні і восени нечастий. Чи гніздиться в нашій околиці не знаю.

Erythropus

16. E. vespertinus. Навесні і восени нерідкий, думаю, що гніздиться.

Tinunculus

17. T. alaudarius. Рідкісний під час міграції.

Astur

18. A. palumbarius. Гн. Звичайний, може й зимує.

Accipiter

19. A. nisus. Гн. Звичайний цілий рік.

Circus Лунь

20. C. aeruginosus. Л. очеретяний. Гн. X. Звичайний.

Strigiceps

21. S. cyaneus. X. Ціле літо нерідкісний, напевно гніздиться.

22. S. cinerascens. Рідкісніший від попереднього.

23. S. swainsoni (pallidus). Зрідка залітає.

Surnia

24. S. ulula (nisoria). Взимку 1844 р. вбита у Ганкарських горах. Від тоді не бачив.

Atlene

25. A. noctua. Гніздиться в костелі сокальських бернардинів. Зимує.

Bubo

26. B. atheniensis. Кілька разів здобутий в нашій околиці. Повинен гніздиться в Яструбичах.

Otus

27. O. vulgaris. Досить рідкісний. Може гніздиться в борятинській дубині. Один птах підстрілений навесні 1852 р. в Поториці в горді.

Brachyotus

28. *B. palustris*. Гн. Цілий рік звичайний.
Syrnium
29. *S. aluco*. Гн. Цілий рік.
Strix
30. *S. flammea*. Досить рідкісна. Кілька разів здобувалася в Борятині на гумні. Може і гніздиться.
31. *S. uralensis*. У 1846 р. у лісі в Радванцях вбитий молодий екземпляр. Відтоді не спостерігалася.
32. *S. europaeus*. С. Гн. Х. Звичайний.
Carpodacus Дрімлюга
33. *S. arvensis*. С. Гн. Х. Гніздиться по костелах.
Circus Серпокрилець
34. *C. erythrurus*. О. Гн. Х. Звичайний.
Circus Олух
35. *C. cyaneus*. З. звичайна. Гн. Х. Звичайна.
Circus Зозуля
36. *J. torquata*. К. Гн. Х. Поширена.
Junco Крутиголовка
37. *G. viridis*. Гн. Звичайний.
Cecropia
38. *G. canus*. Гн. Рідкісніший від попереднього.
Ducula
39. *D. martius*. В Радванцях гніздиться цілий рік, хоча в нашій околиці їх не дуже багато.
Picus Дятел
40. *P. major*. Д. звичайний. Звичайний протягом року.
41. *P. medius*. Д. середній. Звичайний протягом року.
42. *P. minor*. Д. малий. Рідкісніший від попередніх.
43. *P. leucophaea*. Д. Навесні зовсім нерідкісний, думаю, що гніздиться.
44. *A. ispida*. Р. Гн. Досить поширений, думаю, що зимує.
Alcedo Рибалочка
45. *C. garrula*. Р. Гн. Х. Звичайна.
Coracias Ракша
46. *T. parvulus*. В. о. Гн. Цілий рік звичайний.
Troglodytes Волове око
47. *C. familiaris*. П. звичайний. Гн. Звичайний протягом року.
Certhia Підкорішник
48. *S. brachydactyla*. П. Думаю, що також повинен бути.
Sitta Смовзик
49. *S. europaea*. С. Гн. Поширений протягом року.

Parus Синиця

49. P. major. С. велика. Гн. Звичайна протягом року.

50. P. ater. С. чорна. Гн. Звичайна протягом року.

Cyanistes

51. C. coeruleus. Гн. Звичайна протягом року.
Росicile

52. P. palustris. Гн. Поширена протягом року.

53. P. borealis. Восени 1852 р. в Поторицькому борі вбитий один екземпляр у зграйці птахів в попереднього виду.

Lophophaneus

54. L. cristatus. Рідкісніша від попередніх.

Calamophilus

55. C. biarmicus. Восени 1852 р. на Городелецькому ставі спостерігалася в зграйках. Думаю, що повинна там гніздитися і перебувати протягом року, але потепер я її там не знайшов.

Mecistura

56. M. caudata. Гн. Звичайна протягом року.

Aegithalos Ремез

57. Ae. pendulinus. Р. Гн. Х. Звичайний.

Alauda Дайворонок

58. A. arvensis. Х. польовий. Гн. Х.

59. A. arborea. Х. лісовий. Навесні буває великими зграями, чи гніздиться в наших околицях, того не знаю.

Galerida

60. G. cristata. Протягом року звичайний.

Melanocorypha

61. M. leucoptera. У жовтні 1851 р. під Ровищами вбитий молодий птах.

Otocoris

62. O. alpestris. Спостерігається майже щороку на дорогах разом з пуночками.

Agrodroma

63. A. campestris. Нечастий. Цього року гніздилася пара в Радванцях за вітряком.

Anthus Щеврик

64. A. arboreus. Ш. лісовий. Гн. Х. Поширений.

65. A. pratensis. Ш. лучний. Гн. Х. Поширений.

Budytes

66. B. flava. Гн. Х. Поширена.

Думаю, що при детальніших спостереженнях виявиться в наших околицях і ще один вид B. cinereocapilla, а може і nigricapilla, якщо два останніх не є місцевим відміном першого.

Motacilla Плиска

67. M. alba. П. біла. Гн. X. Поширена.

Turdus Дрізд

68. T. viscivorus. Д. омелюх. Поширений, думаю, що зимує.

69. T. pilaris. Д. чикотень. Гн. Поширений. Окремі зимують.

70. T. musicus. Д. співочий. Гн. X. Поширений.

71. T. iliacus. Д. білобровий. Думаю, що гніздиться, але рідкісний від попередніх.

72. T. merula. Д. кіс. Гн. Поширений. Зимує.

Salamoherpe

73. C. turdoides. Гн. X. Поширена.

74. C. arundinacea. Гн. Рідкісна від попередньої.

C. palustris. Думаю, що також є.

Salamodyta

75. C. phragmitis. Гн. X. Поширена.

76. C. aquatica. Гн. X. Рідкісна від попередньої.

Locustella

77. L. rayi. Гн. X. Нерідкісна.

Luscinopsis

78. L. fluviatilis. Гн. X. Поширена в лозах над Бугом.

Hypolais

79. H. salicaria. Гн. X. Поширена.

Phylorhynchus

80. P. trochilus. Гн. X. Поширений.

81. P. sibilatrix. Гн. X. Поширений.

Regulus Королік

82. R. cristatus. К. жовтоголовий. Гн. Поширений протягом року.

83. R. ignicapillus. Восени 1849 в саду вбита мол. самка, а навесні 1852 в Борку - самець, чи гніздиться - не знаю.

Sylvia Кропив'янка

84. S. curruca. К. шудка. Гн. X. Поширена.

85. S. cinerea. К. сіра. Гн. X. Поширена.

Curruca

86. C. hortensis. Гн. X. Рідкісна від попередніх.

87. C. atricapilla. Гн. X. Поширена.

Adophoneus

88. A. nigerius. Гн. X. Нерідкісна.

Ascentor Тинівка

89. A. modularis. Т. лісова. Навесні! восени звичайна у садках. Чи гніздиться не знаю.

Rhilomela

90. Ph. major. Гн. X. Рідкісний від наступного.
91. Ph. luscina. Гн. X. Поширений.
Erythacus
92. E. rubecula. Поширений, дуже часто зимує.
Cyaneculla
93. C. svecica. В лозах над Бугом нерідкісна, але чи гніздиться не знаю.
Двох інших видів *C. volfii* та *C. coeruleoculla* дотепер в наших околицях не спостерігав, але думаю, що повинні бути.
Ruticilla
94. R. phoenicura. Гн. X. Поширена.
Praticola
95. P. rubetra. Гн. X. Поширена.
Saxicola Кам'янка
96. S. oenanthe. К. звичайна. Гн. X. Поширена.
Muscicapa Мухоловка
97. M. atricapilla. М. строката. На весні і восени рідкісніша від попередньої.
98. M. albicollis. М. білошия. Гн. X. Звичайна.
Butalis
99. B. grisola. Гн. X. Поширена.
Aspelle
100. A. garrulus. Омелюх. Лише взимку. В декотрі зими поширений, а в декотрі рідкісний, або взагалі не залітає в наші околиці.
Hirundo Ластівка
101. H. rustica. Л. сільська. Гн. X. Поширена.
Cotyle
102. C. riparia. Гн. X. Поширена над Бугом.
Chelidon
103. Ch. urbica. Гн. X. Поширена.
Lanius Сорокопуд
104. L. excubitor. С. сірий. Гн. X. Поширений.
105. L. minor. С. чогулобий. Гн. X. Поширений.
Empidonax
106. E. collurio. Гн. X. Поширений.
107. E. rufus. Дуже рідкісний. Влітку 1852 р. спостерігалося кілька пар. В цей рік з'явилось дуже багато цих птахів і всіди їх було видно. Чи гніздилися не знаю.
Garrulus Сійка
108. G. glandarius. С. Протягом року не дуже поширена.

Pica Сорока

109. P. caudata. С. В нашій околиці їх є небагато, найбільше коло Борятина. Однак набагато менше ніж в інших місцях нашого краю.

Nucifraga Горіхівка

110. N. caryocatactes. Г. Цей птах в наших околицях належить до рідкісних явищ. В серпні 1844 р. вони з'явилися в такій кількості, що в себе в саду я вбивав по кільканадцять на день. Трималися до осені, а потім кудись зникли. Наліт цих птахів тоді спостерігався і в Бельгії та Німеччині, де їх було дуже багато. Звідки вони прилетіли і чому в такій кількості, залишилося загадкою. З того часу лише окремі птахи часом з'являються восени в наших околицях.

Lycos

111. L. monedula. Навесні і восени величезними зграями з граками годуються посівами. Влітку їх не видно. Може гніздяться по костелах, наприклад, в Христінополі або Сокалі.

Corvus Крук

112. C. frugilegus. К. грак. Про гніздування граків у нашій околиці не чув.

113. C. cornix. Ворона сіра. Протягом року.

114. C. corax. К. Протягом року.

Oriolus Вивільга

115. O. galbula. В. Гн. X. Поширена.

Sturnus Шпак

116. S. vulgaris. Ш. звичайний, Гн. X. Поширений. Однак в наших околицях їх є значно менше на гніздуванні, ніж, наприклад, коло Заріччя /Польща, Мешувське воєводство, повіт Ярослав/.

Plectrophenax Пуночка

117. P. nivalis. П. Майже щозими поширена. Лише протягом дуже теплих зим їх у нас не видно.

Synchramus

118. C. miliaris. Поширена протягом року.

Schoenicola

119. S. arudinacea. Гн. X. Поширена.

Emberiza Вівсянка

120. E. citrinella. В. звичайна. Поширена протягом року.

Coccothraustes Костогриз

121. C. vulgaris. К. Гн. X. Поширений.

Fringilla В'врок

122. F. coelebs. Зяблик. Поширений, при теплих зимах тримається у нас протягом року.

123. F. montifringilla. В'врок. Восени і навесні, Чи гніздяться в нас не знаю.

- Passer Горобець
 124. *P. domesticus*. Г. хатній. Поширений.
 125. *P. montanus*. Г. польовий. Поширений.
 Chlorospiza
 126. *Ch. flavigaster*. Поширений, здається, що зимує.
 Chrysomitris
 127. *Ch. spinus*. Восени і навесні. Чи гніздиться у нас не знаю.
 Зимує.
 Carduelis
 128. *C. elegans*. Поширений протягом року.
 Pyrrhula
 129. *P. vulgaris*. Поширений протягом зими.
 Чи мишкар! в наш! околиці залітають - не знаю, сам їх не бачив.
 Caprodacus
 130. *C. erythrinus*. Влітку 1851 р. в лозах над Бутом під Бандю-
 гою вбитий самець. Думаю, що була пара, яка гніздилася.
 Linota
 131. *L. canabina*. Поширена протягом року.
 Acauthis
 132. *A. rufescens*. Поширена протягом зими.
 133. *A. canareus*. Взимку 1851 р. один самець вбитий в зграїці зви-
 чайних чечіток, чи було їх там більше - не знаю. Взагалі сумніва-
 юся, щоб вона утрималася як окремий вид, думаю, що це тільки північ-
 на форма звичайної чечітки.
 Columba Голуб
 134. *C. palumbus*. Гн. X. Поширений.
 135. *C. oenas*. Гн. X. Поширений.
 Turtur
 136. *T. auritus*. Гн. X. Поширена.
 Bonasia
 137. *B. sylvestris*. Гн. Поширений протягом року.
 Це тридцять років тому в радванських лісах гніздилися глущі,
 але під час великої пожежі в лісі загинули.
 Lyrurus
 138. *L. tetrix*. Гн. Поширений протягом року.
 Perdix Куріпка
 139. *P. cinerea*. К. сіра. Поширена протягом року.
 Coturnix
 140. *C. communis*. Гн. X.
 Ortygometra
 141. *O. oryx*. Гн. X. Поширений.

- Porzana
142. *P. marueta*. Гн. Х. Поширена.
143. *P. minuta*. Гн. Х. Поширена.
Чи немає в нас *P. rugosa* не знаю.
Gallinula
144. *G. chloropus*. Гн. Х. Нерідкісна.
Fulica Лиска
145. *F. atra*. Д. Гн. Х. Поширена.
Grus Журавель
146. *G. cinerea*. Ж. стрій. Навесні і восени поширений. Часом гніз-
диться в Радванях.
Otis Дрохва
147. *O. tarda*. Д. Часом буває на осінньому перельоті, але не
щороку. У 1852 р. кільканадцять особин спостерігали коло Завишні,
Опільська і Борятина. Поодинокі птахи зустрічаються навесні. Про
їх гніздування у нас не чув.
Чи не залітає до нас восени стрепет - не знаю. Наші мисливці
знають його під назвою пардва. Я його в наших околицях не бачив.
Vanellus Чайка
148. *V. cristatus*. Ч. Гн. Х. Поширений.
Squatarola
149. *S. helvetica*. Під час розливів Бугу в невеликих зграйках з
чайками тримається у нас по кілька тяжнів.
Fluvialis
150. *P. apricarius*. Щороку зустрічається на прольоті на полях коло
Савчина.
- Charadrius
151. *Ch. cauronicus* (minor) Х. Нерідкісний, думаю, що гніздиться.
152. *Ch. hiaticula*. Під час розливів Бугу нерідкісний.
Streptilas
153. *S. interpres*. У вересні 1844 р. я вбив молодого птаха над
Бугом під час дуже сильного розливу.
Scolopax Слуква
154. *S. rusticola*. С. Гн. Х. Поширений.
Galinago
155. *G. major*. На прольоті звичайний. Чи гніздиться коло нас не
знаю. Може, коло Бедза.
156. *G. Vrehni*. Восени 1852 р. вбитий один екземпляр. Сумніваюся,
щоб це був окремий вид. Мусить досить часто здобуватися з бекасами,
але нема фахістів, щоб могли його відрізнити.

157. *G. scolopacinus*. X. Поширений. Гніздиться в малих кількостях.
158. *G. galinulla*. Сумніваюся, щоб гніздився.

Pelidna

159. *P. minuta*. Зустрічається під час розливів в Бугу в зграйках з чайками і двома наступними видами.
160. *P. cinclus* (*Tr. alpina*) Інколи, в "мокри" роки дуже поширений на прольотах.
161. *P. subarquata*. Зустрічається разом з попереднім видом, але рідкісніша.

Machetes Задирак

162. *M. pugax*. 3. Під час літніх розливів в Бугу поширений. Шороку спостерігається на Сокальських озерах під час осінньої міграції, рідше - весняної.

Actitis

163. *A. hypoleucos*. X. Поширений. Думаю, що гнізлиться.
Totanus Коловодник
164. *T. glareola*. Поширений від ранньої весни до пізньої осені. Гніздиться в радванецьких лісах. Знайти гніздо дуже важко.
165. *T. ochropus*. Поширений від ранньої весни до пізньої осені. Гніздиться в радванецькому лісі. Знайти гніздо дуже важко.
166. *T. stagnatilis*. Дуже поширений на перельотах.
167. *T. fuscus*. Менш чисельний від попереднього.
168. *T. calidris*. Досить рідкісний. У 1848 р. одна пара гніздилася в Кошиці.

Glotis

169. *G. canescens*. Дуже рідкісний. В травні 1852 р. один екземпляр вбитий на Сокальському озері. За одинадцять років, відколи збираю птахів - це другий екземпляр, якого я бачив, здобутий в Галичині.

Limosa Грицик

170. *L. aegoccephala*. Восени 1852 р. їх було досить багато над Бугом. Однак, грицики належать до малочисельних птахів у нашій околиці і в окремі роки їх зовсім нема.

Роду *Numenius* вид яких я не знаю. Вони дуже обережні і я не маю птаха вбитого в нашій околиці і ніколи сам їх не бачив. Наші мисливці називають його - степовий кульон.

Ardea Чапля

171. *A. cinerea*. Ч. сіра. Поширена навесні і восени. Чи гніздиться в наших околицях не знаю.
172. *A. purpurea*. Ч. пурп. 6 роки, коли їх буває більше ніж попередніх. Про їх гніздування теж нічого не знаю.

Egretta

173. *E. nivea*. Зустрічається майже щосені. У 1851 р. їх було дуже багато, маю 13 застрілених особин.

174. *E. garzetta*. Дуже рідкісна. У 1851 їх була лише пара, з якої самець знаходиться в моїй колекції!

Ardeola

175. *A. minuta*. Звичайна, напевно гніздиться.

Botaurus

176. *B. stellaris*. Малочисельний, однак, напевно гніздиться.

Nycticorax

177. *N. griseus*. 6 роки, коли їх під кінець літа з'являється дуже багато. В інші - дуже мало. Думаю, що гніздиться у нас.

Ciconia Лелека

178. *C. nigra*. Л. чорний. Влітку 1846 р. в Радванях вбито молодого птаха. Може він там вивівся? Дуже рідко на осінніх перельотах по одному буває між білими лелеками.

179. *C. alba*. Л. білий. Гн. Х. Поширений.

Cygnus Лебідь

180. *C. musicus*. Л. скрипун. Майже щороку зустрічається навесні. У 1849 і 1850 рр. у мене вбито в березні самця і самку.

Anser Гуска

181. *A. bruchi*. Г. білобова велика. Восени кілька разів здобувалася над Бугом. У 1852 р. - дві.

182. *A. segetum*. Г. гуменик. Поширений під час перельотів.

Думаю, що *A. cinereus* сіра гуска навідує нас восени, але молодих птахів обох видів важко відрізнити.

Mareca

183. *M. penelope*. Зустрічається навесні і восени. Під час розливу в Бугу великими зграями.

Dafila

184. *D. acuta*. Шилохвіст. Малочисельний. У 1851 р. одна пара гніздилася на озерці під Опульськом, від якої пуховчиків маю в колекції. Зустрічається протягом року.

Anas

185. *A. boschas*. Крижень. Поширена, часто зимує.

Querquedula

186. *Q. crecca*. Чирка менша. Поширена навесні.

Pterocyanea

187. *P. circia*. Чирка біляша. Гн. Х. Поширена.

Rynchops

188. *R. clypeata*. Широколіска. Рідкісніша від попередніх. У 1851 р. гніздилася на Сокальському озері.

Fuligula

189. *F. cristata*. Чернь чубата. Одинкові птахи залітають навесні і пізньої осені.

Aythya

190. *A. ferina*. Попелух. Зустрічається щороку на перельотах великими зграями.

Nyroca

191. *N. leucorhynchos*. Чернь білоока. Гн. Х. Поширена.

Scolopax

192. *S. glareola*. Гоголь. Від перших до останніх морозів звичайна на Бузі.

Oidemia

193. *O. fusca*. Головня. Восени 1852 р. з'явилася зграйка з 10 цих качок, дві з яких є в моїй колекції.

Merganser

194. *M. castor*. Крех великий. Протягом зими зустрічається на Бузі. Чи *M. serrator* також до нас залітає - не знаю.

Mergus

195. *M. albellus*. Прилітає дуже ранньою весною і дуже коротко тримається.

Phalacrocorax

196. *Ph. pygmaeus*. У вересні 1851 р. під час сильного розливу Бугу з'явився один птах, якого маю у своїй колекції. Напевно був загнаний бурем. У 1847 р. дістав на ринку ще один екземпляр цього птаха. Дуже рідкісний у нас.

Sterna

Крячок

197. *S. hirundo*. К. річковий. Рідкісний під час осінньої міграції.

Hydrochelidon

198. *H. hybrida* (*leucorhynchos*). Літку 1851 р. багато їх з'явилася на Бузі. Ні до цього, ні потім я їх не бачив.

199. *H. leucorhynchos*. Зрідка зустрічається між чорними крячками. 6 роки коли їх буває більше, а є, як наприклад 1852 р., коли їх зовсім немає. Думаю, що часом гніздяться у нас.

200. *H. fuscipes* (*H. nigra*). Гн. Х. Багаточисельна.

Xema

201. *X. ridibundus*. Під час розливів зустрічається, але лише молоді особини.

Larus

202. *L. fuscus*. Часом залітають навесні.
Columbus Гагара
203. *C. glacialis*. Г. полярна. В березні 1848 р. одна особина
вбита на Бугі. У нас дуже рідкісний.
204. *C. arcticus*. Г. чорновол. Навесні, майже щороку, надовго
до нас навідується.
- Podiceps Норець
205. *P. cristatus*. Н. великий. Гн. Х. Звичайний, але нечисельний.
206. *P. subcristatus*. Н. сірощокий. Малочисельний, думаю, що
гніздиться.
207. *P. auitus*. Н. чорноший. Також зустрічається, але в невеликій
кількості. Може гніздиться.
208. *P. minor*. Н. малий. Звичайний. Гніздиться по лісових озерах.

List of birds of the environs of Krystynopol and Sokal upon the Bug. -
W. Dzieduszycki. - Fragmented data about 208 bird species collected
probably in 40-50-s of the XIX century are represented.

Адреса автора передмови: Україна / Ukraine /, 290008, м. Львів,
вул. Театральна, 18, Природознавчий музей, Бокотей А.А.